

Hyvinvointi- ja vapaa-aikavaliokunnan vastineet, arviointikertomus vuodelta 2025

Vuoden 2025 arviointikertomuksessa tarkastusvaliokunta on ottanut arvioinnin kohteeksi yleishallinto, henkilöstö ja työhyvinvointi sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen.

Seuraavassa käsitellään vuoden 2025 arviointikertomuksen huomioita, jotka liittyvät hyvinvointi- ja vapaa-aikavaliokunnan alaisiin tehtäviin.

Vastaus tarkastusvaliokunnan huomioihin:

5.2. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen/Mielen hyvinvointi

Yksinäisyyden kokemus eri ikäryhmissä vähenee vuoden 2021 tasosta

Tarkastusvaliokunnan arvio

Toimenpiteitä yksinäisyyden kokemuksen vähentämiseksi on tehty. Mittaustulosten perusteella voidaan osoittaa, että yksinäisyyden kokemus on vähentynyt yläkoululaisten ja lukiolaisten osalta, mutta lisääntynyt yli 75-vuotiailla. Myös 100 % alakoululaisista kertoo, että on ainakin yksi hyvä ystävä. Olohuonetoimintaa on avustettu (hyvinvointiavustus Granin Lähiapu ry:lle).

Toimialan vastaus

Toimenpiteet yli 75-vuotiaiden yksinäisyyden vähentämiseksi ovat käynnistyneet vuonna 2026. Näitä ovat ikääntyneiden olohuonetoiminta ja palveluohjauksen tehostaminen yhteistyössä hyvinvointialueen ja yhdistysten kanssa. Lisäksi kaupungin sisällä tulee määritellä jatkossa selkeästi, mille taholle ikääntyneiden palveluohjaus kuuluu, sekä täsmentää vastuut hyvinvointialueen yhdyspinnoilla.

Mielen hyvinvointi vahvistuu eri ikäryhmissä vuoden 2021 tasosta*

Tarkastusvaliokunnan arvio

Vuoden 2025 tulokset osoittavat, että Kauniaisissa on yleisesti korkea positiivinen mielenterveys. Alakoulussa ja lukiossa lievä tai vaikea ahdistuneisuus on laskenut, mutta yläkoululaisilla kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus on kasvanut. Kauniainen ei osallistu FUNA-mittauksiin enää (toiminnallisten laskutaitojen arviointi). ”Hyvinvointia luonnosta” –alasivut ovat tulossa vuonna 2026 hyvinvointisivujen päivityksen myötä. Yli 20-vuotiaiden tasoa on mitattu viimeksi 2023.

(* Merkittyjen tavoitteiden osalta vuoden 2025 toteuma ei ole kaikilta osin tiedossa ja arviointi perustuu oletamaan.)

Toimialan vastaus

Tulokset osoittavat pääosin myönteistä kehitystä, mutta yläkoululaisten lisääntynyt ahdistuneisuus edellyttää kohdennettujen toimenpiteiden ja seurannan vahvistamista. Luontohyvinvointia tukevat sisällöt lisätään uudistuville hyvinvointisivuille vuonna 2027.

(* Merkittyjen tavoitteiden osalta vuoden 2025 toteuma ei ole kaikilta osin tiedossa ja arviointi perustuu oletamaan.)

Yli 20-vuotiaiden tasoa on mitattu viimeksi 2023. Ajantasaisen tiedon saaminen riippuu THL koordinoiman Terve Suomi -kyselyn toteutumisesta tai vaihtoehtoisesti Länsi-Uudenmaan kuntien yhteisen kyselyn järjestämisestä. Hyvinvoinnin tiedolla johtamista ja Power BI -raportointia on kehitetty vuoden 2026 aikana, jotta käytettävissä oleva tieto voidaan jatkossa koota ja raportoida aiempaa järjestelmällisemmin.

Kiusaaminen ja seksuaalinen häirintä eri ikäryhmissä laskee vuoden 2021 tasosta*

Tarkastusvaliokunnan arvio

Toimenpiteitä on tehty kouluissa (ml. OPH:n Kiusaamisen asiantuntija –hanke) ja mittaustulosten perusteella on todennettu, että yläkoululaisten ja lukiolaisten keskuudessa tilanne on parantunut, mutta alakoululaisten keskuudessa heikentynyt. Seksuaalinen häirintä on kasvanut ala- ja yläkoulussa sekä lukiossa.

Työikäisen ja vanhusväestön osalta ei ole esitetty tehtyjä toimenpiteitä.

(* Merkittyjen tavoitteiden osalta vuoden 2025 toteuma ei ole kaikilta osin tiedossa ja arviointi perustuu oletamaan.)

Toimialan vastaus

Kouluissa kiusaamisen ehkäisyä on vahvistettu hanketyöllä sekä yhtenäisillä toimintamalleilla, kuten Verso- ja Resto-toiminnalla, School to Belong -mallilla ja ProKoulu-toiminnalla. Alakoululaisten kiusaamisen ja kaikissa koulutusasteissa lisääntyneen seksuaalisen häirinnän kehitys edellyttää ehkäisevien toimien, puuttumisen ja seurannan vahvistamista. Työikäisten ja ikääntyneiden osalta tavoitteet, mittarit ja vastuut tulee jatkossa määritellä tarkemmin yhteistyössä hyvinvointialueen ja muiden toimijoiden kanssa.

(* Merkittyjen tavoitteiden osalta vuoden 2025 toteuma ei ole kaikilta osin tiedossa ja arviointi perustuu oletamaan.)

Yli 20-vuotiaiden osalta vuoden 2025 toteumatietoja ei ole ollut saatavilla, minkä vuoksi arviointi perustuu aiempaan, vuoden 2023 tietoon. Ajantasaisen kuntakohtaisen tiedon saaminen riippuu THL koordinoiman Terve Suomi -kyselyn toteutumisesta tai vaihtoehtoisesti Länsi-Uudenmaan kuntien yhteisen kyselyn järjestämisestä. Power BI -raportointia on kehitetty vuoden 2026 aikana käytettävissä olevan tiedon kokoamisen ja seurannan parantamiseksi.

Uupumisen kokemus vähenee vuoden 2021 tasosta *

Tarkastusvaliokunnan arvio

Mittaustulosten perusteella uupumuksen kokemukset ovat yläkoulussa kasvaneet. Alakoulussa koulukäynnistä pitäminen on laskenut, mutta kouluinnostus noussut.

(* Merkittyjen tavoitteiden osalta vuoden 2025 toteuma ei ole kaikilta osin tiedossa ja arviointi perustuu oletamaan.)

Toimialan vastaus

Kouluterveyskyselyn tuloksia hyödynnetään HYTE-työn tiedolla johtamisessa ja toimenpiteiden kohdentamisessa. Yläkoululaisten lisääntyntä uupumusta seurataan yhdessä koulujen, opiskeluhoillon ja

nuorisopalvelujen kanssa. Tilannekuvaa täydennetään kyselyjen välivuosina koulujen omalla tiedolla ja oppilailta saatavalla palautteella.

(* Merkittyjen tavoitteiden osalta vuoden 2025 toteuma ei ole kaikilta osin tiedossa ja arviointi perustuu oletamaan.)

Yli 20-vuotiaiden osalta vuoden 2025 toteumatietoja ei ole ollut saatavilla, minkä vuoksi arviointi perustuu aiempaan, vuoden 2023 tietoon. Ajantasaisen kuntakohtaisen tiedon saaminen riippuu THL koordinoiman Terve Suomi -kyselyn toteutumisesta tai vaihtoehtoisesti Länsi-Uudenmaan kuntien yhteisen kyselyn järjestämisestä. Power BI -raportointia on kehitetty vuoden 2026 aikana käytettävissä olevan tiedon kokoamisen ja seurannan parantamiseksi.

Peruskouluikäisten terveystottumusten ja elintapojen paraneminen vuoden 2021 tasosta

Tarkastusvaliokunnan arvio

Toimenpiteitä on tehty kouluissa. Mittaustulosten perusteella terveystottumusten ja elintapojen paranemista on tapahtunut. Aiempaa pienempi joukko peruskoululaisista ja lukiolaisista kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi. Nukkumiseen liittyvät tulokset ovat alakoulussa pysyneet samana, yläkoulussa laskeneet ja lukiossa nousseet.

Toimialan vastaus

Myönteistä kehitystä vahvistetaan hyödyntämällä tuloksia koulujen toiminnan suunnittelussa. Yläkoululaisten nukkumiseen liittyvää kehitystä seurataan, ja kouluissa tuetaan oppilaiden ja huoltajien tietoisuutta unen merkityksestä hyvinvoinnille ja oppimiselle.

5.2. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen/Päihteettömyys

Nuoret kokeilevat ja käyttävät huumeita vähemmän kuin vuonna 2021, erityisesti tyttöjen huumekekeilut

Tarkastusvaliokunnan arvio

Mittaustulosten perusteella laittomia huumeita on kokeillut pienempi joukko yläkouluikäisiä ja lukiolaisia kuin edellisellä mittauskerralla.

Toimialan vastaus

Myönteistä kehitystä seurataan osana tiedolla johtamista. Huumeiden käytön ehkäisyä jatketaan yhteistyössä koulujen, opiskeluhoollon ja nuorisopalvelujen kanssa, ja toimenpiteitä kohdennetaan ajantasaisen seurantatiedon perusteella.

Alkoholin riskikäyttö ja nikotiinituotteiden käyttö eri ikäryhmissä vähenee vuoden 2021 tasosta, erityisesti tyttöjen alkoholin ja kannabiksen käyttö

Tarkastusvaliokunnan arvio

Valtakunnan tasoon nähden Kauniaisissa käytetään paljon alkoholia verrattuna muuhun maahan. Alkoholin käyttö vähenee lukiossa, mutta lisääntyy yläkoulussa.

Hyvinvointiraportissa kuvatut toimenpiteet ovat Ehyt ry:n ja LUVN kanssa tapahtuvat yhteistyöt, mutta tehtyjä toimenpiteitä ei ole konkreettisesti kuvattu.

Toimialan vastaus

Alkoholin käyttö on Kauniaisissa erityinen huolenaihe nuorten keskuudessa, etenkin yläkouluikäisten osalta, vaikka myös ikääntyneiden alkoholinkäyttö edellyttää huomiota. Ehkäisevän päihdetyön toimenpiteitä tulee kohdentaa ensisijaisesti nuoriin ja heidän huoltajiinsa yhteistyössä koulujen ja Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen opiskeluhoitopalveluiden kanssa. Samalla työikäisten ja ikääntyneiden tilanteen seuranta ja palveluihin ohjaus on varmistettava.

5.2. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen/Elintavat

Arkiliikunta lisääntyy vuoden 2019 tasosta

Tarkastusvaliokunnan arvio

Mitattavia tuloksia tavoitteen toteutumiseksi ei ole osoittaa. Liikkuva-ohjelma ei ole käynnissä.

Toimialan vastaus

Tarkastusvaliokunnan havainto mittaamisen puutteista on aiheellinen. Vaikka erillinen Liikkuva-ohjelma ei ole käynnissä, liikkumista on edistetty muun muassa hyvinvointivalmentajatoiminnalla, Move!-mittauksiin perustuvalla tuella, liikuntaneuvonnalla, matalan kynnyksen harrastustoiminnalla sekä liikuntapaikkojen kehittämisellä. Jatkossa arkiliikunnalle tulee määritellä selkeät, eri ikäryhmät kattavat mittarit ja niiden seuranta osana Power BI -raportointia.

Liikuntaneuvonnan ja ohjatun liikunnan osallistujamäärät lisääntyvät vuoden 2019 tasosta

Tarkastusvaliokunnan arvio

Hyvinvointiraportissa ei ollut osoittaa konkreettisia toimenpiteitä liikuntaneuvonnan lisäämiseksi. Liikuntaneuvonnan ja ohjatun liikunnan harrastajamäärät ovat kouluissa laskeneet edellisvuodesta. Muita ikäluokkia ei kuvattu.

Toimialan vastaus

Tarkastusvaliokunnan havainto seurannan puutteista on aiheellinen. Liikuntaneuvontaa on kuitenkin kehitetty vuonna 2025 käynnistyneellä Suomi liikkeelle -hankkeella, hyvinvointivalmentajatoiminnalla sekä henkilökohtaisella ja ryhmämuotoisella liikuntaneuvonnalla. Lisäksi ikääntyneille järjestetään laajasti ohjattua liikuntaa kansalaisopiston ja muiden toimijoiden kautta. Jatkossa osallistujamäärät tulee koota kaikista ikäryhmistä yhtenäisesti ja määritellä vertailukelpoinen lähtötaso tavoitteen toteutumisen arvioimiseksi.

5.2. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen/Kansalaisten turvallinen arki ja arjen hallinta

Laaja-alainen kunnan, hyvinvointialueen ja viranomaisten yhteistyö kehittyä maahan muuttaneiden kotoutumisen tukemisessa

Tarkastusvaliokunnan arvio

Toimenpiteitä tavoitteen toteuttamiseksi on tehty. Ruotsinkielisen kotouttamispolun hanke on käynnissä 2025–2026, ja sivistyksen- ja hyvinvoinnin toimialalle on siirretty asumisneuvonnan ja kotoutumisen palvelukoordinaattorin vakanssi

Toimialan vastaus

Yhteistyötä on vahvistettu ruotsinkielisen kotoutumispolun hankkeessa sekä kunnan, Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen, työllisyyspalvelujen ja muiden viranomaisten välillä. Kotoutumisen palvelukoordinaattorin ja asumisneuvonnan siirtyminen sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialalle on selkeyttänyt palvelujen koordinoitua ja asiakasohjausta. Jatkossa yhteistyörakenteita ja vastuunjakoa kehitetään edelleen, jotta maahan muuttaneet ohjautuvat oikea-aikaisesti tarkoituksenmukaisiin palveluihin.

Nuorten jatko-opintopaikkojen varmistaminen*

Tarkastusvaliokunnan arvio

Toimenpiteeksi määritelty seurantamallin luominen kunnan nuorten jatko-opintopaikkojen varmistamiseksi on toteutettu. Dataa mallin toimivuudesta ei ole sisällytetty hyvinvointiraporttiin 2025.

(* Merkittyjen tavoitteiden osalta vuoden 2025 toteuma ei ole kaikilta osin tiedossa ja arviointi perustuu oletamaan.)

Toimialan vastaus

Nuorten jatko-opintopaikkojen varmistamiseksi on määritelty seurantamallin luominen. Mallin käyttöönotosta ja sen toimivuutta kuvaavista tuloksista ei kuitenkaan ole esitetty riittävästi tietoa vuoden 2025 hyvinvointiraportissa. Jatkossa seurannan tulokset tulee sisällyttää hyvinvointiraportointiin.

5.2. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen/Osallistuminen ja vaikuttaminen

Asukkaiden osallistuminen ja vaikuttaminen Kauniaisissa lisääntyy vuoden 2019 tasosta

Tarkastusvaliokunnan arvio

Kaupungilla on osallisuusmalli, jota noudattamalla tavoitetta on pyritty toteuttamaan. Asukasraati järjestetty syksyllä 2025. Vuoden 2025 data osallistavaan budjetointiin osallistuvien määrästä ei ollut saatavilla hyvinvointiraportissa 2025. Osallisuustilaisuuksia järjestetään, mutta osallisuusaste on edelleen alhainen.

Toimialan vastaus

Osallisuutta on edistetty kaupungin osallisuusmallin, asukasraadin, vaikuttamistoimielinten ja avoimien keskustelutilaisuuksien avulla. Tarkastusvaliokunnan havainto osallistumisasteen ja seurantatiedon puutteista on aiheellinen. Uudessa hyvinvointisuunnitelmassa osallisuustyötä vahvistetaan kehittämällä osallistumis- ja palautekanavia sekä arvioimalla kaupungin osallisuustyötä vuosittain TEA-osallisuuskriteerien avulla. Osallistujamäärien lisäksi jatkossa tulee seurata myös osallistumisen vaikuttavuutta.

Kaupunki toimii kumppanina tapahtumien järjestämisessä

Tarkastusvaliokunnan arvio

Kaupunki on toiminut kumppanina, mm. GraniAID, Grani Liikkuu -päivä, seniorihulinat ja yhdistysten ja seurojen tapaaminen 11/2025.

Toimialan vastaus

Tavoite on toteutunut. Kaupunki on toiminut aktiivisesti kumppanina tapahtumien järjestämisessä yhteistyössä yhdistysten, seurojen ja muiden toimijoiden kanssa. Kumppanuusyhteistyötä jatketaan ja kehitetään osana kaupungin osallisuus- ja hyvinvointityötä.

Lasten ja nuorten harrastaminen säilyy nykyisellä tasolla

Tarkastusvaliokunnan arvio

Toimenpiteiksi oli määritelty Granimallin jatkuvuuden turvaaminen. Granimalli toimii edelleen lukuvuonna 2025–2026. Toimenpiteitä on toteutettu.

Toimialan vastaus

Tavoite on Granimallin osalta toteutunut. Toiminnan jatkuvuus on turvattu, ja osallistujamäärä kasvoi lukuvuonna 2024–2025 edelliseen lukuvuoteen verrattuna. Granimallia jatketaan lasten ja nuorten toiveisiin perustuvana maksuttomana harrastustoimintana, ja osallistujamäärien kehitystä seurataan vuosittain.

Osallisuuden kokemus varhaiskasvatuksessa ja eri kouluasteilla lisääntyy vuoden 2019 tasosta

Tarkastusvaliokunnan arvio

4.–5. luokkalaisten oppilaiden osallistuminen on maan keskiarvoa alempi ja laskussa, mutta 8.–9. luokkalaisten vaikuttamisilmapiiri on maan keskiarvoa korkeampi. TEA-viisari on perusopetuksen osalta valtakunnallista tasoa korkeammalla.

Toimialan vastaus

Kouluterveyskyselyn tulokset huomioidaan koulujen toiminnan suunnittelussa ja osallisuutta vahvistavien käytäntöjen kehittämisessä. Erityistä huomiota kohdennetaan 4.–5.-luokkalaisten osallistumismahdollisuuksiin, samalla kun yläkoulujen myönteisiä käytäntöjä hyödynnetään laajemmin perusopetuksessa.

Ikääntyneille suunnatun viestinnän kehittäminen

Tarkastusvaliokunnan arvio

Hyvinvointiraportti 2025 ei tarjoa dataa tai toimenpiteitä tavoitteen osalta.

Toimialan vastaus

Tarkastusvaliokunnan havainto vuoden 2025 puutteista on aiheellinen. Ikääntyneille suunnattua viestintää on ryhdytty kehittämään vuonna 2026 muun muassa Seniori-olohuonetoiminnan, palveluohjauksen kehittämisen yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa, sekä yhdistisyhteistyön kautta. Jatkossa ikääntyneiden

palveluista ja toiminnasta viestitään nykyistä kohdennetummin, selkeämmin ja useissa eri kanavissa, ja toteutetut toimenpiteet sisällytetään hyvinvointiraportointiin.

Jokainen lapsi ja nuori tulee kohdatuksi ja läheltä löytyy turvallinen ja luotettava aikuinen, jonka puoleen voi kääntyä

Tarkastusvaliokunnan arvio

Keskusteluyhteys vanhemman tai aikuisen kanssa on vaikeutunut peruskoululaisten keskuudessa, mutta lukiolaisten keskuudessa parantunut

Toimialan vastaus

Kouluterveyskyselyn tulokset huomioidaan koulujen toiminnan suunnittelussa ja opiskeluhuollon sekä kodin ja koulun yhteistyön kehittämisessä. Erityistä huomiota kiinnitetään peruskoululaisten mahdollisuuksiin saada yhteys turvalliseen ja luotettavaan aikuiseen sekä vahvistetaan yhteisöllisiä toimintatapoja kouluissa.

Kauniaislaisilla nuorilla on mahdollisuus omaehtoisen toiminnan kokeiluihin

Tarkastusvaliokunnan arvio

Toimenpiteitä tavoitteen saavuttamiseksi on tehty (ml. Manimiitti kevät 2025, vaikuttamistoimielinten uudistus 2025, kysely Nuorisovaltuuston toiminnan kehittämiseksi syksy 2025). Mitattavia tuloksia tavoitteen toteutumisesta ei ole kuitenkaan osoittaa.

Toimialan vastaus

Nuorten omaehtoista toimintaa ja vaikuttamismahdollisuuksia on vahvistettu Manimiitin, nuorisovaltuuston toiminnan kehittämisen ja vaikuttamistoimielinuudistuksen avulla. Jatkossa toiminnan osallistujamääriä, nuorten tekemiä aloitteita ja niiden toteutumista seurataan järjestelmällisemmin, jotta tavoitteen toteutumista voidaan arvioida myös mitattavilla tuloksilla.

Kansalaisopiston kursseille osallistuvien määrä kasvaa vuoden 2019 tasosta

Tarkastusvaliokunnan arvio

Osallistujamäärä kasvoi vuodesta 2024 vuoteen 2025 (7527 -> 7860). Suunta on siis oikea, mutta vuoden 2019 tasoa ei ole saavutettu (9903).

Toimialan vastaus

Kansalaisopisto on taloudellisista syistä joutunut korottamaan kurssimaksuja ja kurssien minimiosallistujamäärää. Korona-pandemian vaikutukset näkyvät edelleen osallistujatilastoissa.

Kuntalaiset käyttävät kirjastojen palveluita enemmän kuin vuonna 2019

Tarkastusvaliokunnan arvio

Vuonna 2025 lainattujen kirjojen määrä per asukas laski merkittävästi (25,69 -> 15,55). Tähän vaikutti se, että vuonna 2025 kirjasto toimi väistötiloissa ja kirjaston kokoelmasta vain noin kolmannes oli käytössä.

Toimialan vastaus

Tarkastusvaliokunta on oikeassa havainnoissaan: vuonna 2025 kirjasto toimi väistötiloissa ja rajattu kokoelma oli käytössä.

5.2. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen/Kulttuurihyvinvointi

Kulttuurihyvinvointi; kulttuurin saavutettavuus ja tyytyväisyys kulttuuripalveluihin kasvaa vuoden 2019 tasosta

Tarkastusvaliokunnan arvio

Toimenpiteitä kulttuurin saavutettavuuden ja tyytyväisyyden kasvun osalta on tehty. Kulttuuriohjelman laadinta on käynnissä. Asukaskysely on toteutettu ja osaa vaikuttamiselimistä on jo kuultu. Kaikukortin jakajatahoja on lisätty Kauniaisissa (Granin Lähiapu ja seurakunnat), mutta dataa korttien jakamisesta ei ole saatavilla.

Toimialan vastaus

Kulttuurihyvinvoinnin kehitystä seurataan osana tiedolla johtamista. Kulttuuriohjelma toimeenpannaan ja Kaikukortin käytön seurantaa vahvistetaan, jotta saavutettavuudesta ja palveluihin tyytyväisyydestä saadaan nykyistä kattavampaa tietoa.